

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXIV (XXIII)

Chicago, Illinois červen (June) 1962

Číslo (No.) 6

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Michal Lúčanský:

S R D C E

*Krásny je svet,
bohatá je zem,
má mnoho pokladov
i vzácných hostí,
im štedre delí
svoje dary, skvosty . . .
V plné priehrsťte
sype tomu zlata
i diamant skvelý,
čo cudzie ruky z hrudi vybrúsily,
on ukryl spešne v zakliate srdce;
bo nezná trudu ľudí zúbožených —
čo denne hrebú chleba z tvrdej hrudy,
hoc veľké polia vlnia sa klasom . . .*

Dlhý je život, ťažké utrpenie —

*Svätí trpitelia, vzal bych vám muky,
bo srdce moje každú ranu cíti!*

Ale nič nemám . . .

*Som vodným vtákom,
ktorý nad morom večite krúži —
ušly mu lode . . .*

*Dám vám len lásku veľkého srdca;
hrou chcem vás soshať s kríža utrpenia . . .*

(Ze sbírky, Golgota)

J. H.:

OVOCE DUCHA SVATÉHO

Text: *Ovoce pak Ducha jesti: láska, radost, pokoj, tichost, dobrotivost, dobrota, věrnost, krotkost, středmost.* Gal. 5:22

Když přišel apoštol Pavel na své třetí misijní cestě do města Efezu, našel tam zvláštní skupinu lidí, učedníky Jana Křtitele, kteří neznali ještě Ježíše Krista. První otázka, kterou jim apoštol předložil, zněla: "Přijali-li jste Ducha svatého, uvěřivše?" Oni pak mu odpovídali nechápavě: "Ba aniž jsme slyšeli,

jest-li Duch svatý" (Skutky apoštolské 19, 2). A opravdu bylo to vidět na celé jejich církevní práci, kterou konali ve městě. Stáli tam pod vlivem kázání, měli dokonce výmluvného kazatele, který dovedl strhnout a upoutat, Apollo byl muž výmluvný a učený v Písmě. A přece neměli síly, aby získali svět. V Efezu stále panovala tma pověry, lidé se "obírali marnými uměními", věřili v zařkávání, kouzla a čarování. Učedníci Jana Křtitele nemohli zde nic vykonal, něco podstatného jim scházelo. Krásně sice kvetli jako ušlechtilé stromy, ale ovoce nikde při nich nebylo a tak nepřinesli užitku pro okolní svět. Jejich kázání, které bylo sice výmluvné a krásné, nic nezmohlo ve světě, protože nešlo z Ducha svatého.

A tu přišel Pavel a zvěstoval jim Krista a pokřtil je v jeho jménu. "A kdž vzkládal na tyto ruce Pavel, sestoupil Duch svatý na ně, i mluvili jazyky a prorokovali" (Skutky apoštolské 19, 6). Nehlo jich mnoho, kteří přijali dar Ducha svatého, "všech snou bylo okolo dvanácti mužů", ale i to málo znamenalo mnoho. Království Boží roste někdy z nenatrných začátků, jako ze zrna hořčičného, které vzroste v strom, jako z malého kvasu, který prostouní všecko těsto. Sotva přišel Duch svatý, hned ta malá skupina lidí činila "divy veliké": mnozí přicházeli a vznávali se, zievující skutky své. Pověřiví lidé odkládali svou nověru, spálili knihy, jimiž se obírali. "I oslaveno jest jméno Pána Ježíše."

Slovo Páně rostlo a zmocňovalo se. A brzo potom se tu v Efezu vytvořil veliký sbor, o němž sám jeho Pán vvdává pěkné svědectví Janovi na ostrově Patmos: "Známi skutky tvé a práci tvou, i trnřlivost tvou, a že nemůžes trnřti zlych" (Zjevení Jana 2, 2). Co to bylo při této církvi, co získalo svět? Bylo

KŘEŠŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter

2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i pří-
spěvkův Jednotě . . . k podpoře strádajících
uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laska-
vě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

to ovoce Ducha svatého. Po ovoci byli po-
znáni ucedlníci Páně a rozmnožena sláva Bo-
ží na zemi. . .

Apoštol Pavel nám v našem textu jme-
nuje některé ovoce Ducha svatého; zkoumej-
me tedy ve světle jeho slov, zdali naše víra
má něco z tohoto ovoce, zdali aspoň jeden
plod ze stromu života jest při nás. Prohe-
me si jednotlivá slova a postavíme si je jako
zrcadlo před sebe, abychom viděli, zda naše
víra jest pravá, a co nám schází. —

Na prvním místě jest jmenována láska.
A to ne jistě ledajaká láska. Chcete-li vědět,
jakou lásku myslí apoštol, čtete si pozorně
jeho třináctou kapitolu z I. epístoly Korint-
ským. Jen svatou lásku, která jest trnělivá a
dobrotivá, nazývá největším darem Ducha a
nejvyšší cestou. Podle vzoru Pána Ježíše, má
lásku za rozpoznávací znamení křesťanského
věřícího člověka. Proč ji má za nejvyšší dar?
Proto, že láska ukazuje vzhůru k Bohu sa-
mému. "Bůh láska jest a kdo v lásce pře-
bývá, v Bohu přebývá a Bůh v něm". Bůh
zjevil svou lásku tím, že dal na smrt svého
Syna a vzkřísil jej třetího dne. "V tomť jest
láska, ne že bychom my Boha milovali, ale
že on miloval nás a poslal Syna svého obět'

slitování za hříchy naše." (I. epístola Janova
4, 10). V pohledu na kříž učí apoštol milovati
pravou láskou i lidi a sám jest příkladem
sloužící a obětující se lásky. Což by to doká-
zal někdo z nás, projit tolika nebezpečími,
dívat se tolikrát smrti do tváře, být proná-
sledován a tupen, a přece znovu pracovat a
sloužit lidem k poznání Boha? To mohl apoš-
tol jenom proto, že měl srdce plné lásky
ke Spasiteli a také ke všem svým poslucha-
čům, s nimiž se setkal. — Každý z nás jest
postaven do okruhu bližních. Zkoušeime svou
lásku, zdali jest ona skutečná, nesobecká, u-
přímná, zdali jest ovocem Ducha svatého.

S láskou hned souvisí druhý plod —
radost. Radost provází lásku skutečně na
každém kroku. Všude tam, kde se rozlila v
srdcích upřímná láska ke Spasiteli Ježíši Kris-
tu, hned se rozplynuly mraky šedi a smutku,
a rozjasnil se celý život. Mouřeninský ko-
morník, plný starostí a hledání, byl pokřtěn
od Filipa, když uvěřil v Ježíše Krista a "jel
cestou svou, raduje se!" (Skutky apoštolské
8). Po zemětřesení ve Filipis jest situace pro
žalářníka tak nejasná a zoufalá, že se chce
zabít. A ze několik okamžiků, když se z úst
apoštolových dovídá o Kristu a dá se po-
křtít, "připravil stůl a veselil se, že se všim
domem svým uvěřil Bohu" (Skutky apoš-
tolské 16). Ano i tenkrát, když přijde pro-
tívenství, není křesťan zarmoucen, neboť ví,
že milujícím Boha všechny věci napomáhají
k dobrému. Po zbičování od židovské rady
apoštolé Petr a Jan "šli z toho shromáždění,
radujíce se, že jsou hodni učiněni trpěti pro-
tívenství pro jméno Pána Ježíše" (Skutky 5,
41). O radosti se mluví v Písmě svatém asi
na sto čtyřicetí místech a to jest dosti řas-
ným svědectvím, že tato vlastnost patří k
víře křesťanské. A my už žádnou radost ne-
máme? My se musíme k veselí násilně dráž-
dit? Své chmury uměle rozptylovat? Povzbu-
zovat se třeba špatnou zábavou? Jsme in-
zutými, neradostnými křesťany? To jest pak
neklamným znamením, že to s naší vírou
není tak docela v pořádku.

Jakým vzácným darem jest pokoj, o
němž mluví dál náš text, nebylo by snad po-
třebí ani vykládat. Pokoje se nám všem ne-
dostává, jsme zachvacováni a strháváni vždy

znovu neklidem a nepokojem. Rozčilení a zmatek jest ovzduší, v němž žijeme a jemuž den ze dne podléháme. Pokoj jest pro nás ideálem, kterého nemůžeme dosáhnouti. A tu slyšíme: "Byť se i hory pohybovaly a pahrbkové ustupovali, milosrdenství mé však od tebe neodstoupí a smlouva pokoje mého se nepohne" (Izaiáš 54, 10). Jest tu přece někdo, který má pokoj a který jej dává. "Tyto věci mluvil jsem vám, abyste ve mně pokoj měli" (Jan 16, 33). Kristus smířil srdce člověka s Bohem, smiřuje také člověka s člověkem, a dává pokoj.

Mysleli bychom si, že nyní by mohl už docela dobře apoštol přestat s výpočtem darů Ducha, neboť splnění těchto tří podmínek by způsobilo, že by církev získávala svět. Láska — radost — pokoj. A přece apoštol pokračuje ještě dál a mluví o tichosti a krotkosti. Tyto vlastnosti se nám nezdají být příliš vhodné a přijatelné. Což pak se dnes něco spraví ve světě tichostí a krotkostí? To spíše ti, kteří dovedou velice zvučně na sebe upozorňovat, získávají úspěchů. A přece platí, že "různice, dráždění, hněvové" jsou skutky těla, které nedojdou království Božího (Epištola Galatským 5, 20), a že "blahoslavení tiši, nebo oni dědictví obdrží na zemi" (Matouš 5, 5). Apoštol připomíná sám o sobě, když píše do Tesaloniky: "byli jsme tiši mezi vámi, jako když matka chová dívky své" (Tessalonicenským 2, 7), a jeho jméno bylo trvalo zapsáno do dějin církve.

Že takový tichý a krotký člověk dovede být i dobrotivý a láskavý ke svému bližnímu, vyplývá už samo sebou. Neznamená to slabost, právě v dobrém je síla k přemáhání světa. A jestli křesťan vůči bližnímu projevuje to, co přijal z Ducha svatého, pak tím spíše musí se brát do kázně i ve svém soukromí. Mezi ovoce Ducha náleží i věrnost a středmost. Ty dvě věci spolu úzce souvisí: Jestli jsi věrný svému Mistru a Pánu, pak jsi i střídmý a zdrženlivý ve všem. Dopouštíš-li se jaké nestřídmosti, dává to vysvětlení, že ses stal nevěrným svému Pánu a že nemáš jeho Ducha.

To jest tedy ovoce Ducha svatého, jaké se zjevilo při první církvi které získávalo svět. Takové ovoce tu měl nést každý člověk, jako strom štípený při tekoucích vo-

dách, takový život dal a žádal Stvořitel od člověka. To všechno dobré nemělo být nic zvláštního, nýbrž docela samozřejmé. Tak jako pták zpívá a jako květina se rozvine v máji v krásný květ, tak mělo být člověku samozřejmé, aby činil dobré. Dobro mělo být zvláštním znamením člověka. Ale hříchem bylo všechno pokazeno. Hřích porušil celé jádro života a člověk roste jako strom na pustinách.

Proto musel jít Syn Boží na kříž, aby bloudícímu člověku ukázal jeho původní určení. Duch svatý pak, Duch Kristův obnovuje to, co člověk ztratil a navrácí člověka do náruče otcovské.

A tak máme příležitost rozjímat a zpytovat, zdali jest mezi námi patrné dílo Ducha svatého, jaké bylo zřejmé při církvi apoštolské: Jest nám Duch svatý silou a mocí? Jest při nás všechno to dobré ovoce Ducha? Či jsme jako plané stromy bez užitku v zahradě Boží?

"Přijali-li jste Ducha svatého, uvěřivše?" To jest otázka všech otázek. Efežští předpříchodem apoštolovým o Duchu svatém nic neslyšeli. My jsme o něm slyšeli, a dej Bůh, abychom si ho žádali. Dej Bůh, abychom prožili i my takovou svatodušní bouři ve své církvi, jako v letnicích v Jeruzalémě a jako v Efezu po příchodu Pavlově, aby i při nás to, co se stalo v Efezu: mocně rostlo slovo Páně a zmocňovalo se. I oslaveno jest jméno Pána Ježíše. A na to tu jsme na světě a na nic jiného: "aby lidé, vidouce skutky naše dobré, slavili Otce našeho, který jest v nebesích (Matouš 5, 16). Amen.

Rozšiřujte Křesťanské Listy a Husův Lid. Podporujte svůj časopis finančně.

Všechn exilový tisk prochází mnohými nesnázemi. Nesnáze finanční ovšem jsou veliké, protože je nás početně málo. Nezapomínejte proto pomáhat udržet náš československý zahraniční tisk.

Čtenáře prosíme, aby nám zasílali zprávy o krajauském životě a náboženské činnosti církvi v místech, kde žijí. Redakční uzávěrka čísla jest dvacátého každého měsíce.

JEDNOHO JEST POTŘEBÍ: Nové reformace v českém exilu i ve staré vlasti

Ulynulo třiaadvacet let od porobení Československa nacismem, čtrnáct let od otrávení československé svobody komunismem. Československá republika, založená v roce 1918, trvala pouz dvacet let. Jestliže dnes bezbožecký materialismus je oficiálně nastolený ve staré vlasti a neoficiálně představuje duchovní obzor většiny našeho exilu, musíme si přiznat — a to přiznání lze dnes snáze, ač bolestně, učinit z odstupu exilových let a perspektivy světového dění, že v Československu z let 1918-1938 náboženské hodnoty byly většinou znehodnocovány a naše školní výchova od státních občanských škol až po university se vysmívala transcendentním hodnotám. Už tehdy, před Mnichovem, naše veřejné mínění se pohybovalo z větší části na poli materialismu. Ve veřejném životě T. G. Masaryk, theista, byl jedním z mála výjimek. V "Hovorech" s Karlem Čapkem poznamenal roku 1936: "Nedovedu si představit našeho člověka, který by rostl bez poznání Ježíše a jeho učení; vždyt' i obsah Starého Zákona patří k základnímu kulturnímu majetku evropského člověka. Kdo by neznal obsah křesťanství, byl by vlastně cizincem na naší kulturní vlasti." Ačkoliv T. G. Masaryk v tolikerém směru ovlivňoval naše tehdejší veřejné mínění, našel ku podivu málo následovníků co do svého theistického přesvědčení, mezi významnými osobnostmi své generace. Podle Masarykovy definice i většina našeho exilu je cizincem na naší kulturní vlasti.

Vojta Beneš napsal v témže smyslu v dopise v září 1950 do "Nového života" následující:

"Byl to kelný tok filosofického pozitivismu, z něhož pila téměř padesát let naše inteligence a otrávila tímto duchem zdravé jádro našeho lidu . . . To je hrozná skutečnost. Stát zde úplně sám bez Boha, nad troskami svého životního díla padesáti let. *Zcela jinak bychom stáli dnes, kdyby naše inteligence nebyla podlehla německé filosofii Hegelů a Haecklů a všemu tomu, co se zmocnilo národa ve smyslu pozitivní vědy.*"

K tomuto dopisu podotýká hutná studie

"Křesťanství a obnova společenského řádu," vydaná r. 1953 studijním ústavem Cyrilometodějské ligy akademické v Římě toto: "Je to doznání bolestného zklamání člověka, který se dívá zpátky na život vlastní a svých vrstevníků a zjišťuje, že jsme kráčeli po bludně, vedlejší stezce. Nevýřešili jsme si hlavní otázku lidského života, totiž otázku životního smyslu a konečného cíle, jakož i vůbec otázku transcendentna." (Str. 49).

K tomu musíme přidat, že druhá světová válka a okupace přerývaly starou a materialistickou tradici do značné míry. Nepřinesly nic nového a kladného. Komunismus oficiálně nastolil materialismus, jsem však přesvědčen, že ve staré vlasti racionalistické přesvědčení mnohých občanů musí být podlomeno.

Jednoho jest nám všem potřebí: nové reformace, nového reformního hnutí vedeného odvážnými reformátory a proroky. Nemám na mysli reformaci rázu protestantského či rázu katolického. Ta slova "katolictví" a "protestantství" se dnes pomalu vyžívají pod tlakem hnutí ekumenického. Nezájímám se o osvobození Československa nějakým takovým hnutím, které je ovlivňováno laickou morálkou, která počítá s případnou neexistencí Boha. To bychom šli z deště pod okap.

Aby bylo jasné: nedívám se na křesťanství se stanoviska sociologického, které v něm nevidí nic než pouhý kultus, soustavu bohoslužebných ceremonií, modliteb a kázání, kterými určitá skupina vzznavačů chce uctívat Boha. Nevidím v křesťanství jenom jeden z více životních úseků (jako na př. obchod, rekreace, ekonomie, průmysl, vojna—) Křesťanství dává a musí dávat směr a smysl všem životním úkonům, protože je jejich direktivou, svorníkem, a cílem. Není to jen nedělní doplněk všedního života šesti pracovních dnů. A jako náboženství, křesťanství se neomezuje na organisovanou bohoslužbu ani na záležitosti soukromého citového života, protože křesťanství je stylem života. Potřebujeme reformaci, ve které není místa pro oblast náboženskou a oblast mimonáboženskou, pro sféru "hmotnou" a sféru "duchovní". (Není to jako dvě místnosti v jednom domě, ve kterých nemůžeme být zároveň, ale můžeme přecházet z jedné do druhé).

Souhlasím s tím, co napsal ve výše uvedeném knížce studijní ústav cyrilometodějský: "Tech-

nická civilisace není soběstačná a nedá štěstí. Ukázala se fiaskem . . . Přejedli jsme se na své materiální a odlišštěné civilisaci. Doba je zralá pro žně. Křesťanství se musí stát vzpourou národů proti krátkozrakým politickým stranám a diktátorům a zoloudilému veřejnému mínění . . . Je třeba revolty srdcí, jejímž předmětem bude ne zraňovat a zabíjet, ale dávat život a zachraňovat. Křesťanství čekají veliké úkoly." (Str. 75-76).

Ať už tomu říkáme po katolicku "revolta" a "vzpoura" či po evangelicku "reformace" a "reforma", jednoho jest nám potřebí: podrobení vůle naší Vůli Boží. "Buď vůle Tvá—na zemi." Enrico S. Mořnar

Jan Měřejovský:

Kniha o zázraku.

Brzy tomu bude sto let, co začal F. M. Dostojevskij pracovat na svém románu "Zločin a trest". Je to těžká kniha, plná sklíčujících úvah, temných zjevů, děsivých lidí. Ale je to veliká kniha. Čte ji už čtvrtá generace čtenářů a ani pro pátou ještě nebude knihou dočtenou. Pro křesťany má zvláštní přitažlivost. "Zločin a trest" je totiž knihou jejich naděje a víry v Boží zázrak.

Dvě postavy v ní vynikají zvlášť. Jsou to vrah Rodion Raskolnikov a nevěstka Soňa Marmeladova. Obě se během svého života ocitnou až na jeho dně. Proti jakékoli naději vyjde však na konci knihy právě nad těmito dvěma světlo tak mocné, že má člověk jistotu, že se stal svědkem zmrtvýchvstání.

Raskolnikov zabil člověka. Bída se mu, studentovi, postavila do cesty. Potřeboval ji odstranit, aby mohl dokončit studia, aby se nestal nesnesitelným břemenem své matce a sestře, aby se konečně mohl něčím stát. Je správné zbavit se bídy zločinem? Raskolnikov si na tuto otázku odpověděl kladně. — Rozvinul při tom zvláštní filosofii o dvou družích lidí. (Zde jako kdyby doslova opakoval německou filosofii Fr. Nietzscheho.) Jedni, vzácní, silní, heroičtí lidé jsou určeni k velikému poslání. Nekonečné zástupy jiných, obyčejných lidí, se zrodily jen k tomu, aby byly materiálem, který ti první mohou použít k dosažení svých vznešených cílů. Z dějin jsou známy případy lidí (Raskolnikov

mysli na Lykurga, Solona, Mohameda, Napoleonaj, kteří se dovedli v rozlehlé civilizaci udělat ke zločinu. Přeskočili všechny pláne rady, dovedli smrt a bez rozpaků celé nekonečnou cizí zivotu, a dosahovali, co považovali za zálibu. Svět jim nakonec všechno promnul a dovedl je ještě čit jako doobrounce lůstva. Raskolnikov měl tedy za to, že nastupuje stejnou cestu jako oni — v jeho očien — smrti a tvurci lidé, když vzal zivot do svých rukou a odhodlal se k vraždě a loupeži na stare licnvačce. Udeřel to tím snadnej, že si byl i jist, že zovazuje lidskou spolecnost jen "nepotrebné, odporné, osklivé vsi". "Jiste, spáchnal jsem hrdein zločin, porušil jsem literu zakona a pronil jsem krev, ale pokladejte za literu zakona mou hlavu . . . a dost!"

Zločin se povedl. Je pravda, že měl-li se povést, musel Raskolnikov nečekaně zabit lidi dva, ale i toho se odvážil. Stalo se však něco zvláštního. Nedostavil se žádný pocit radosti, triumfu, osvobození. Spiš jakoby krok do prázdna, do tmy udělal. Loupil už jen povrchně a z lupu ani kopějky nepoužil. Jako kdyby sebe sama zaskočil, ukončil. Ale proč? Raskolnikov zde silně připomíná Adama a Evu z biblického vyprávění o odvážném trháni ovoce ze stromu rajskeho. I jemu se zdálo, "že dobrý je strom k jídlu a příjemný očima a k nabytí rozumnosti strom žádostivý". I on "vzsl z ovoce jeho a jedl", ale i jeho oči "otevřiny jsou . . . a poznal, že je nahý . . . a bál se, že je nahý; protož skryl se". Z Raskolnikova se po vraždě stává dvojnásob rozbítý, nemocný člověk. Zmítá se v horečkách jako jen do sebe zavrtaná, sobě samému záhadná hromádka prohry. Leží ve své ubohé světnici v bezvýchodné samomluvě, ve strachu, v odmítání přátel. Je tam jako v hrobě. Ještě žije, ale žije ještě?

Nevěstka Soňa svým životem také už do hrobu vešla. Také do takového, který se nad ní — ještě žitou — uzavřel. Stala se nevěstkou z bídy. (Dovedl někdo celé hoře sociální a materální bídy popsat hned tak mocně jako F. M. Dostojevskij?) Ale nestala se jí spíše z lásky? Z lásky k otci, k sourozencům, k nevlastní matce, kteří museli nějakým způsobem dostat kousek chleba? Nestala se

ji proto, že žádný z nich nedovedl, či nemohl najít jiné cesty za chlebem?

Soňa je jiná než Raskolnikov. Je jiná v tom, že ví o své vině, zatím co Raskolnikov vinu odmítá. Nejvíc je ovšem jiná v tom, že už ví o Bohu a že s ním počítá. Soně jediné se Raskolnikov vyzná ze svého zločinu. Nenajde v ní svého soudce, ba vlastně ani žalobce. Najde v ní však člověka, který s ním začne nést jeho neštěstí a bēdu. "Společně budeme trpět, společný kříž ponese." Najde v ní člověka, který s ním začne hledat pravdu. Soňa je první, která Raskolnikovi na jeho argument o zabítí pouhé "Nepotřebné, odporné, ošklivé vši" řekne: "Ale ta veš byl člověk!" Proto je také první, kdo jej upozorní na zvláštní povahu situace, v níž se zmítá: "Odvrátil jste se od Boha a Bůh vás zavrhl, dal vás na pospas ďáblu." Jednoho dne čtou ti dva (dva z hrobu!) jedenáctou kapitolu Janova evangelia. Kde se to vzalo, že si Raskolnikov vyžádal četbu příběhu o vzkříšení Lazara, který "již čtyři dny v hrobě jest"? Věřící Soňa již dávno zná světlo, které svítí z toho vyprávění. Slepý však přece světlo vidět nemůže! Vnímá Raskolnikov ve své slepotě alespoň teplo, které toto světlo vysílá? "Ale co teď mám dělat?" "Vstaň! Jdi a hned teď v tu chvíli, postav se na nároží, pokloň se a nejdříve zlíbej půdu, kterou jsi poskvrnil, a pak se pokloň celému světu, do všech světových stran a nahlas oznam všem: 'Já jsem vrah!'" Pak ti Bůh znovu vrátí život. Půjdeš? Půjdeš?"

Raskolnikov váhá, ale na Sonino naléhání nakonec jde přece jen pykat za svou vinu a udá se. Je odsouzen na osm let nucených prací. Soňa jde dobrovolně s ním. Usadí se v blízkém městě, živí se šitím a navštěvuje Raskolnikova v žaláři i na pracovištích, kam je poslán. Řekli jsme, že Raskolnikov šel pykat za svou vinu, ale není to docela přesné. Raskolnikov nedovede ani teď na svou věc myslet v termínech viny a trestu. Vytrvale jej zaměstnává úvaha, že se dopustil jen chyby, jen malého jakéhosi selhání. Mnozí "dobrodinci lidstva" se dopustili větších zločinů, ale "při svých krocích neselehali, a proto byli v právu, ale já jsem selhal, a proto jsem neměl na tento krok právo. Ano, v tom jediném se cítil být vinen: že nebyl práv svému činu a že se sám deznal." Ještě v žaláři se na

sebe hněvá pro neschopnost být tím, čím měl za to, že je. Pohrdá sebou i proto, že ještě nedokázal sebe sama zabít. Z uražené pýchy se nakonec roztůně. Je spoluvězněm, který není svými druhy milován. Je přítelem, který nesnáší ani Soninu věrnost a který odmítá její tichou, stálou péči. Jednoho dne se Soňa roztůně. Přestane přicházet. Raskolnikov je náhle bez ní. Až když ji nemá, rozezná, koho v ní měl a co k němu skrze ni stále znělo. Když se za ní po svém uzdravení, ve svém ubohém starém plášti a zeleném šátečku znovu dostává, vítá ji Raskolnikov poprvé jako člověk, který ji nejen zná, ale i přijímá. "Oči měli plné slz. Oba byli bledí a přepadlí, ale jejich nezdavé tváře už ozářoval odlesk nové budoucnosti a úpiného vzkříšení k novému životu. Vzkřísila je láska." Teď teprve také sahá Raskolnikov po evangeliu. "Byla to její knížka, táž, z níž mu předčítala o vzkříšení Lazara. Když nastoupil trest, myslel, že ho bude trápit náboženstvím, že mu bude připomínat evangelium a vnucovat knihy. Ale k jeho nesmírnému údivu na to ani jedenkrát nezavedla řeč, ba ani jedenkrát mu nenabídla evangelium. Požádal ji o ně sám . . . Copak mohu teď jinak smýšlet, než ona? Nebo při nejmenším jinak cítit, o něco jiného usilovat?" I Soňa ví, že začíná nová historie. "Historie poznenáhlého osvobození člověka, poznenáhlého přechodu z jednoho světa do druhého, seznamování s novou, úplně neznámou skutečností!"

Citoval jsem poslední věty širěji nejen proto, že jsou krásným závěrem veliké knihy, ale také proto, že zaznamenávají onu křesťanskou naději a víru v zázrak, o němž jsem mluvil na počátku. Co se dnes nauvažujeme o novém, plodném setkání křesťana se světem! Dostojevského recept stojí za zvláštní, podrobné studium. Není to setkání farizea s hříšníkem. Ti dva se vždycky minou. Není to setkání misionáře s pohanem. Ti dva se často nemohou pochopit. Je to setkání hříšníka, který už ví o své bídě, i o tom, že je přes ní Bohem k životu volán, s hříšníkem, který je také Bohem milován a ještě o tom neví. Je to setkání lásky, která se s druhým solidarizuje tak, že se u ní stane skutkem, že "společně budeme trpět, spo-

(Dokončení na stránce 91)

Otakar Odložilík: Jednota Bratrská a reformování francouzského jazyka.

Udělal o tom úmluvu s Janem Volfem, který ztrávil mnoho let v žerotínských službách a který si měl strhnout příslušné spíátky z výnosu hospodářství.

Cesta za králem Jindřichem byla jedním z nejtěžších rozhodnutí, které Karel udělal za svého dlouhého života. Tížil ho rozpor mezi příkazem poslušnosti korunovanému králi rodné země Rudolfovi II a hlasem svědomí, který mu vykazoval místo mezi evangelickými spojenci Jindřichovými. Než se rozhodl, poslal na zvědy jednoho ze svých služebníků, Mikuláše Courtina, původem Francouze, aby vyšetřil, k čemu se Jindřich chystá na podzim, a kde by se k němu mohl nejsnáze přidružit. Co Coutain zjistil, bylo povzbudivé, takže Karel potom už neváhal.

Souhlas s rozhodnutím, který dostal od svého strýce Fridericha, přinesl úlevu i v tom, že zmenšil nebezpečí zákroku z Rudolfova dvora. Také rozmluva se správcem bratrského sboru Zachariášem Solínem utvrdila Karla v přesvědčení, že koná dobrou věc. Jinak byli jeho důvěrníci jenom cizinci, jako vzpomenuť už Courtin. Mnoho platilo slovo Marka Antonia Lombarda. Byl to ženevský občan, původem ze Savojska. V městě, na které Karel rád vzpomínal, byl Lombard známý jako majitel vzorného hřebčince. Karlovi se zavděčil tím, že zavedl na žerotínských zbožích chov ušlechtilých koní. Měl ve světě mnoho styků a svými zákroky mohl odklidit mnoho překážek.

Výprava se rozdělila, aby odjezd způsobil co nejméně rozruchu. Lombardo, Courtin a jiní členové se rozjeli do Brandýsa nad Orlicí o něco dříve než jejich pán a postupovali odtamtud i s koňmi k umluvenému místu na Vltavě kus na sever od Prahy. Karel opustil Náměstí 2. října 1591 a po zastávce v Brandýse nastoupil cestu do Prahy. Městskou branou projel úmyslně až večer, aby ho nezahlédlo mnoho lidí. Ubytoval se u vyslance Ancela a v městě se mnoho neukazoval.

Někde u řeky se Karel sešel s Lombardem a jinými průvodci a všichni vstoupili na loď, která je nesla k Litoměřicím, Děčínu a k zemské hranici. V Drážďanech se Karel ubytoval v hostinci u zlatého prstene, pod jehož střechou nocoval i roku 1588. Vykonal ně-

kolik návštěv—jedna z nich platila Volfgangu Zindelinovi, dvorskému radovi, se kterým se seznámil v Benátkách. Doba nebyla příznivá dlouhému pobytu. Na knížecím dvore i v městě bylo plno rozruchu ze smrti kurfiřta Kristiána, který "sám se svým ožíráním o hrdlo připravil, plíce a játra v sobě popálil a pohnojl, takže ještě za živa od něho šly." Když Karel rozvažoval o jeho životě, misily se věci dobré s nepříjemnými. Vzpoměl si, jak ho Kristián před necelými třemi roky lákal k pití vína, a bylo mu trapné při pomýšlení, jak si tehdy zadal, ne svou vinou, v přítomnosti braniborského kurfiřta a jiných knížat. Porovnával s tím zprávy, podle kterých Kristián přál Jindřichovi, zanechal pití a dokonal "velmi pobožné a křesťanský." Smutečních obřadů se nemohl zúčastnit, protože se měly konat až za měsíc.

Karel se neomeškal v Drážďanech i protože se chtěl dostat k moři před nástupem nevládného počasí. Jel vozem do Mišně a tam odtud přes Torgavu do Wittemberku. V městě neprodlel více než bylo potřeba k návštěvě chrámu s podobami Martina Luthera a Filipa Melanchtona a k přenocování. Další zastávku udělal v Srbišti na zboží anhaltském a po noclehu pod znamením vlka se rozjel do Magdeburku. I z toho města vyrazil brzo, protože si katedrálu a jiné památnosti prohlédl roku 1588. Tak tomu bylo v Lüneburku i v Hamburku — v obou městech Karel sestoupil na známých místech, v Lüneburku U hvězdy, v Hamburku U tří králů. V Hamburku se setkal s čeledí, která jela po lodi i s koňmi a rozmanitou výstrojí.

Cílem jich všech bylo město Stade na soutoku řeky Zwingeru s Labem. Když Karel vstupoval 25. října do hostince U města Antwerp, nepomyslel si, jak dlouho se tam zdrží pro nepříznivé větry a jiné svíce. Stade tenkrát úspěšně soupeřilo s Hamburkem a v obyvatelstvu měli většinu Angličané a Nizozemci. Požívali tam více náboženské svobody než v Hamburku, ovládaném nesmířitelnými Lutherány. Karlovi se mezi nimi nevedlo špatně. Jeho hlavní oporou byl zámožný kupec Jan Calandrini, bratr norimberského bankéře Césara, se kterým byl Karel v obchod-

ním spojení od dřívější. Než i tak zdržení ve Stade bylo nemine. Když podzim postoupil, bylo aspoň o to lépe, že se ustálo počasí. Když se dostavily jasné a suché dny, Karel se od přecizování nechtěl vyjet do kraje, který mu připadal mnohem ušesnější než hantoirské okolí. Mnoho hodin také ztrávil u stolu s psacím náradím nad listy, které mu tam přišly z rozličných končin, i nad svými dopisy domů a do světa.

Co se z té korespondence zachovalo, je slušná dívka, ač ovšem všelico zašlo navždy. Některé listy psal latinsky, jiné francouzsky nebo valšsky—na Moravu šla ponejvíce česká psaní. Dva kusy byly určeny pro Ženevu. Městská rada mu vzkazala po Lombardovi, jak by se jim zavděčil příspěvkem na úhradu mimořádných výdajů na zorojení. Na to však nebylo pomyslení, když musel vydat značnou částku na svou cestu do Francie a už předtím se vyčerpával půjčkou Jindřichovi. Lombardo mu také doručil ještě na Moravě Bezův dopis a i na ten Karel odpovídal až ze Stade. Omluvu v prodlení a zápornou odpověď městské radě Žerotín nadlehčil uznalými slovy pro Bezů, ujištěním, že ho má v takové lásce a uctivosti jako otce, že ho ctí a obdivuje jako nejpřednějšího muže tehdejšího světa.

O něco později než do Ženevy poslal Karel list basilejskému příteli a duchovnímu rádcí Janu Jakobu Grynaeovi. Zatím co Bezovi prostě oznámil svůj úmysl, Grynaeovi o tom psal zevrubněji se zřetelem na námitky, které vyslechl v Basileji při dřívějším, neuskutečněném pokuse dostat se do Francie přes severní Itálii. Podle některých návodů nejenom Grynaeus, nýbrž i někteří jiní přátelé měli Žerotínovi za zlé, že chtěl pro politické záměry přechodně opustit nemocnou manželku a dcerušku narozenou nedlouho předtím.

V dopisech domů se ozvaly veselější tóny častěji než v cizích listech. Kmotru Vaneckou trochu škádli, trochu zapomínal, když ji poroučel "svou Bůžičku, aby ji ta některá mrcha dívka k nějakému neštěstí nepřivedla," a když ji napomínal, ať ji pilně učí mluvit, "aby ho sama přivítat uměla."

Do slohu ještě lehčího přešel, když psal příbuznému Janu Jetřichovi, seděním na

Strážnici, k svatbě: "O mně věz, že z milosti Boží zdrav jsem a na ten čas dosti spůsobný, a byl bych ještě více, kdybych nebyl v tom hundsločnu pět celých neděl ležet a vězet, nemoha pro neustavivost vezu odsud se vypraviti a snad nechteje opusiti toho dobrého oyola, které jsem zde měl při sianích syrových, suncích, knokvirstich a jiných vzácných doobých kouscích, kterým Haberlenderi říkají lekrbisli." Dodal také, že si není jist, jak se mu povede za plavby po moři: "Nejvíce se bojím, abych nemusil přilísneho počtu vydávati krkem, který jsem si však doore máslem namazal, aby se mi nezdrápal, až ty klobásky ven polezou. Lito mi jest, že jsem k Katerinovi do školy nechodil, ještě on dobře s ciframi umí, anebo ku panu Mikuláši Trčkoví nevyššímu blyjanu kralovství českého; ale však mám vtípu dosti, snadno se tomu umění bez mistra naučím."

Jeden jako druhý dopis v takovém duchu jenom trochu zastíral netrpělivost a zklamání z tolikrátého prodlení. V poslední listopadový den konečně vstoupil na najatou loď, která plula širokým ústím řeky k širému moři. Čel' rozradovaná z cesty se pustila do zpěvu, tance a her a i svého pána nakazila upřímným veselím.

Plavba nebyla obtížná. V psaní strýci Fridrichovi si Karel pochvaloval pohodlný vítr a pohodlný čas, avšak pověděl na sebe, že "podle starého obyčeje svého dva dni těžce stonal, ale potom vždy lépe a lépe se měl." Za týden byli v Dieppe na březích Normandie.

14. V ležení před Rouenem.

Zastávka v Dieppe přišla Žerotínovi vhod, protože se mohl zotavit po týdenní plavbě a nakoupit věci, o nichž mysli, že by mu byly k dobrému ve vojenském ležení. Když se v polovici vydal do Darnetalu, Jindřichova hlavního stanu, měl jako společníka hraběte de Saint Paul, bratr knížete do Longueville.

Dne 18. prosince přišla chvíle, na kterou se Karel dávno těšil: byl uveden do králova příbytku. Když tam dospěl, král ještě odpočíval na loži a v komnatě s ním byl jenom kardinál Karel z rodu bourbonského, nazývaný zpravidla kardinálem vedomským, podle příbuzenského svazku bratranec.

Když se král ustrojil s pomocí komorníků,

přešel do pracovny. Tam za ním vstoupili Kardinál Karel, kancléř Filip Cheverny, dvorský maršálek Armand de Gontaut, svobodný pán Biron, markýz Pisani, Roger de Bellegarde, který vedl dozor nad královskými stáji, svobodný pan Grillon, Filibert de la Guiche, velitel nad těžkou střelbou, hrabí Filip du Plessis Mornay, jeden z hugenotských předáků a zálibou diplomat, jakož i jiní členové francouzské šlechty. Karel mezi nimi nezůstal docela osamocen, protože zahlédl hraběte Boistaillé, kterého poznal v Benátkách v domě strýce, sloužícího tam za francouzského vyslance. Ztrávili v hovoru asi půl hodiny, zatím co král vyměňoval pozdravy s urozenými pány.

Hned potom přišel na řadu Karel. Filip du Plessis ho uvedl před krále a Karel proslovil řeč v jazyce, ve kterém se znamenitě pocvičil v Bezovč domě. Jindřich ho několikrát objal, připomněl setkání před několika lety na dvoře ještě navarrském, a vyptával se, kdy odjel z domova a co zakusil na cestě po souši i po moři. Karel mu nato odevzdal dopis od Ancela a tím rozhovor skončil. Zatím co král snídal ve vedlejší světnici, Karel se uvedl kardinálu vendomskému a jiným dvořanům.

Po jídle Jindřich odjel do Anglického ležení a Karel se vrátil do svého příbytku. Odpoledne navštívil knížete Kristiána z Anhaltu, který velel vojenským oddílům přivedeným před Rouen z Němce a zotavoval se z poranění nepřátelskou střelbou. Večer se Karel přidružil k dvořanům, kteří prodlévali v jídelně, zatím co král večeřel. Od stolu s jídlem se ho Jindřich vyptával na rozličné věci, na císaře, na jiné členy habsburského domu, na náboženské věci a na poměry v rodné zemi. O všem, co za ten den viděl a slyšel, Karel si udělal zevrubný záznam do denníku, když povečeřel ve svém příbytku a usedl k psacímu stolu.

Zprvu si Karel nemohl stěžovat na nedostatky zaměstnání. Téměř každý den jel v královské družině do zákopů nebo k veliké střelbě a pokaždé něco viděl, něčemu se naučil. Jindřich byl osobně srdnatý a někdy zamířil až na vysunutá místa, kde jeho průvodcům "kulky okolo očí pískaly, až se jim mezi očima svítilo." V dopise strýci Fridrichovi psal Karel o Jindřichově odvaze takto: "Neb ten pán nikdy na místě nesedí, ke všemu sám

přihlídí, všudy dochází, o všem vědět chce, ve všeliká nebezpečí se vydává, nad čímž se nemohou všichni dosti nadívat; a protože kdož chce u něho milosti dojíti, nemusí se litovati, než činit jako on."

Kolem nového roku Karel utrpěl bolestnou ztrátu. Byl na vyjížďce s hrabětem z Essexu, velitelem oddílu které poslala Jindřichovi na pomoc královna Alžběta. Nepřátelské hlídky je zahlídly a spustily palbu. Jedna koule zasáhla Mikuláše Courtina a způsobila mu takové zranění, že za necelé dvě hodiny dokonale ve strašných bolestech. Karel se nad tím nemálo rmoutil, protože ztratil dobrou a oddanou duši, zrovna když na něho začala doléhat tíseň a nespokojenost.

Král i jeho rádci byli přivětiví v běžném styku, avšak nezasvěcovali mladého cizince do veřejných záležitostí. Z rozličných řečí a narážek Karel pochytil tolik, že začal pochybovat, jestli Jindřich myslí vážně na to, aby se Rouenu zmocnil útokem nebo soustavným obléháním. Co pozoroval za vyjíždek mezi vojenské posice, zesilovalo pochybnosti o králově opravdovosti. Francouzi sloužící pod královskými korouhvemi nebrali povinnosti příliš vážně a Jindřich měl pevnější oporu ve vojácích odjinud, jizdě i pěchotě. Hned po vánočních svátcích vypravil Filipa du Plessis do Anglie, aby přemluvil královnu Alžbetu k odeslání nových posil, dvou až tří tisíc mužů. Karel se k vyslanci připojil a z Dieppe vypravil několik dopisů.

Mezi Normandií a Prahou nebylo ovšem řádného spojení a všechno záleželo na dobré příležitosti. Ztrácely se jak dopisy Karlovy, tak listy, které za ním šly z domova. Nepsal tedy po návratu z Dieppe do královského ležení, dokud neměl možnost svěřit korespondenci Marku Antoniovi Lombardovi. Bylo to až v druhé polovici března 1592 a bylo těch psaní zase několik, jedno delší, druhé kratší, podle okolností. Ancelovi psal už docela otevřeně o svém zklamání, ale zapřísahal ho, aby dopis hodil do ohně hned po přečtení. Český dopis strýci do Židlochovic byl trochu ztlumený, avšak i z něho vysvítalo, že Karla hnětlo Jindřichovo otálení a kolísání. V psaní lékaři Václavu Lavínovi povolil špatné náladě ještě více, protože se ani neostýchal přiznat zklamání, ani se nebál, že mu Lavín

nebude rozumět.

Postěžoval si přede vším na nedostatky v zásobování, pro které se valem horšila někdejší celkem příznivá situace: "Bydla více tak dobrého jako prvé nemáme. Vyžrali páni Francouzi všechno, již téměř není co a co ještě jest, to všechno tak drahé až s podivením: skopek za čtyry koruny, tele za pět, slepice za dva franky, dvanáct malých chlebů za pětadvaceti stýbrů, a jiné věci podle též proporcí; z čehož souditi můžete, že dosti tence musíme řemen krájeti, chceme-li dostačiti. Chudoba všude veliká, král sotva svůj stůl zdržuje, jiné tabule, které nákladem jeho se držívaly, holé, soldati hladem mrou, kteří z pánů peníze své utratili, jeli pryč, kteří ještě reštanty mají, ti zůstávají a předce hodují, jako by prostřed pokoje bylo."

Co nedal do českého psaní, pověděl v latinském listě jinému lékaři Vavřinci Suchartovi. Nejenom Jindřichovo vojsko, nýbrž i obležený Rouen a jeho obyvatelé trpěli nedostatkem jídla. Reka Seine byla zatarasena, takže nesloužila dopravě jako za pokojných časů, a jiné cesty hlídalo královské vojsko. Noc co noc pryč z města vycházela děvčata i dospělé ženy a nabízely se vojákům, jen aby se dostaly k nějakému jídlu. Velitel posádky markýz Villars-Brancas se stavěl rozhodně i proti Jindřichovi i proti Hugenoťům, avšak většina obyvatelstva jim přála a vedla obranu města proti nim jenom z přinucení.

Z rozličných míst v dopisech svěřených Marku Antoniově Lombardovi vyrozumíváme, že Karel měl nevalné mínění o Jindřichově schopnosti přivést zápas o Rouen k rychlému konci. Psal strýci Fridrichovi i Lavínovi o poranění, které Jindřich utrpěl za šarvátky 5. února 1592, i o výpadu, který vedl vévoda parmský Alexander Farnese tak obratně, že způsobil královskému vojsku veliké škody. V listě Fridrichovi to Karel popsal takto: "na náš lid nenadále udeřili, větší díl zbili, ostatěk rozehnali, šance pobořili a rozmetali, pět kusů veliké střelby odtáhli, maršálkovi z Bíronu, když na pomoc svým táhl, nohu proštěřili a tak všechnou naši práci od čtyř měsíců vedenou ve dvou hodinách zrušili a zkazili." Podobné místo v druhém dopise zakončil poznámkou: "O pane Lavíne, není všechno

zlato, co se stkví, nejsme takoví soldati, jaké o nás smýšlení jest . . . mnoho na své síle a srdci zakládáme a ne nadarmo, než rozumu malo neb máme nebo užíváme . . ."

Pošta svěřená Marku Antoniově Lombardovi nesla tak bezpečně, jak Karel doufal. Na cestě od Rouenu do Dieppe prepadli posla lupiči a poranili tak téžce, že klesl k zemi, jako by byl mrtvý. Smutovali se nad ním pocestní, kteří odvezli do nejbližšího městečka a tam si pobyl na léčení několik neděl. Karel musel vynotovit nové opisy podle náčrtu a postarat se o jiného doručitele.

Třetí dávku korespondence Karel odeslal až k polovici duona. Byl v ní zase dopis strýci Fridrichovi a nekterá jiná psaní. Jeuno z nich bylo určeno správci královského soudu Zachariasi Solinovi. Tomu vyjevil, co jinde neuvedl, nespokojenost s Jindřichovou vřkavostí ve věcech víry: "Strany církvi zdejších Vám oznamuji, že ti, kteří s námi jedno v náboženství jsou, nemalo od papežence jsou utiskováni; král malo proti tomu může a snad by více mohl, kdyby chtěl, ale nemnoho se o náboženství a svobodu slova Božího ujímá, kudyž také přichází podle zdaní něho, že mu nehrubě Pán Bůh zehná. Mnozí lidé pobožní hrubě sobě naň nařikají, že v tolika létech ještě toho nespůsobil, aby se zjevné mohla shromáždit činiti a já z své strany jistě bych mu větší opravdivosti přál; Pán Bůh rač sám všechno k lepšímu obrátiti a svých neopouštěti."

Dopisů z pozdějších měsíců není. Jenom z jedné narážky, učiněné až po několika letech uzavíráme, že Karel zůstal ve Francii až do října 1592. Co viděl na vlastní oči nebo o čem mu pověděli hugenoťští přátelé, bylo málo povzbudivé. Jednu chvíli v dubnu mnoho nasvědčovalo tomu, že rouenské posádce dojdou zásoby i odvaha a že město padne do králových rukou. Nestalo se to, protože Jindřichovo vojsko bylo rozptýlené po kraji a on sám pobýval v Dieppe. Než se mohl vrátit a shromáždit dostatečnou sílu, vtáhli do Rouenu s početnými sbory i Alexander Farnese i náčelník francouzských katolických oddílů vévoda Karel Mayenne. Věc nebyla ihned ztra-

(Pokračování)

(Dokončení se str. 86)

lečný kříž ponese". I tak bude kladný výsledek tohoto setkání zážrakem, k němuž nemusí nutně dojít. Skutečná sláva a krása a moudrost a síla a tajemství trpělivosti Dostojevského Soni je však právě v tom, že v Kristův zážrak věřila nejen pro sebe, ale i pro Raskolnikova.

ROZHLEDY

J. Š.:

Z dějin jimramovského sboru.

Jimramov má nejen krásnou polohu, ale i krásnou minulost evangelickou z doby předbělhorské. Počátky Jimramova sahají do 13. století. Do roku 1260 byl široký, daleký kraj zdejší neprostopýným pralesem. Dle množství dravé zvěře a zubů dostal název "zubří země." Prales patřil králi, který jej daroval klášteru litomyšlskému. Po roce 1260 zabral území Zubra Jimram z Kamene (Zubštiny), který osazoval kraj Čechy a Němci. České osady jsou stavěny do půlkruhu, německé podél cest značně dlouhé. Na ochranu území postavil Jimram hrad Skály a hrádek Jimramov. U nich vznikly osady Skály nyní zvané Jarovek a Jimramov. Roku 1361 byl Jimramov velkou osadou s kostelem a farou. Nástupce Jimrama nebydlel již na hrade Skály, posádka jeho zvlčila, loupila na stezce Trstenické, která vedla z Litomyšle přes Políčku k Letovicím a loupila i v okolních osadách. Karel IV. poručil hrad Skály zbořiti. Páni z Kamence jmenovali se podle nového hradu pány z Pernštýna. Artleb ze Stařechovic, který se do rodu Pernštýnů přičlenil, dal hrad Skály znovu postavit. Odtud název hradu Stařechovice—lidově Štarkov. Syn Artlebův povolal husitské kazatele a celý kraj stal se husitským. Za válek husitských byl hrad Skály znovu rozbořen a jest od té doby zříceninou. Hrádek Jimramov roku 1643 s celým Jimramovem vyhořel a už nebyl obnoven.

Od Pernštýnů koupil panství jimramovské r. 1588 Katarin z Katarů. Postavil zámek a podpořil šíření husitství. R. 1603 koupil panství Vilém Dubský z Třebomyslic, který zavedl na panství přísný křesťanský řád s kázní. Tento řád budou obdivovat mnozí

a bude Jan Dubský uznáván za jednoho z velíkanů naseno národa. Na tenější úbočí zde prováděl něco neobyčejného a to podmínečně rozsudky, čímž předsouzení současnost o 300 let. Také založil v Jimramově spolek literatu s podpurnou pokladnou, což vlastně byla založna, když v ostatním světě nebylo o záložnách ani řeči. Duoskemu bylo panství zabaveno pro vzpouru proti Ferdinandovi II. Po roce 1624 strádali se majitelé panství — často dobrodruzi. I tři ženy sto roku vládly za sebou nad Jimramovem a to neblaze. Násilná protireformace zasáhla i zdejší kraj. Slídění po ukrytých knihách, honění do kostelů a ke zpovědi jezovity z Krásného postihlo celé okolí. V Krásném si počínali krute a krvavě. V Jimramově samém nebyla rekatolizace prováděna zjevným násilím, až po roce 1720, když zde působil kaplan Pavel Ondřejec. Ten prováděl o své újmě domovní prohlídky hledaje knihy Filadelfů a knihy saské. Hrdloval se s lidmi, zle s nimi nakládal, ba i baštounem je bil. Dával je volati na úřad zámecký a tam je dal trýzniti drábem. Byla to věc v Jimramově neslýchaná. A tu si věděli jimramovští rady. Obec podala na kaplana stížnost a uplatňovala zejména, že se ani o katolické bohoslužby řádně nestará. Tak byl kaplan Ondřejec z popudu vrchnosti odstraněn.

Tajní evangelíci-heretici nesměli se veřejně hlásiti k svému nekatolickému vyznání. Teprve na smrtelné posteli činivali nepokryté vyznání své víry. Tak v letech 1656 až 1687 téměř polovina obyvatelů umírala jako protestanté. Pochováváni byli na zahradách a v polích.

Vědomí evangelické se udrželo přes všechna protivenství a po vydání tolerančního patentu přihlásilo se k vyznání reformovanému-belvetskému z Jimramova asi 1/4 obyvatel, ale z okolí napořád celé obce, že tam nezůstalo jediného katolíka, což se zachovalo až do nedávna. Hned se konala shromáždění po stodolách i domech, až si povolali v Jimramově r. 1782 prvního kazatele z Maďarska, Pavla Sent Marthonyho. Těžko se s ním dorozumívali a tak po roce odešel odtud do Německa. V srpnu 1784 přišel sem farář Michal Blažek z Velké Senice na Slovensku, jenž vystudoval v Holandsku a Švýcarsku. Byl

to muž výtečný, vysoce vážený, velmi učený, dobrotivý a ve všem způsobu dokonalý, vážený i od katolíků a urozeného panstva, které ho do každé vzácnější společnosti zvalo. Jemu připadl veliký úkol: vychovati v evangelickém duchu členy sboru, kteří měli často jen nejasné tušení o evangeliu po 150 letech útisku. Neměli knih, katechismů, kancionálů, biblí. Není divu při jeho řečnických a organizačních schopnostech, že sbor byl brzy konsolidován, chráněn místním hrabětem Belcredi (katolíkem) a že byl brzy opatřen potřebnými budovami: chrámem bez věže (1786) s hřbitovem okolo a farou, která byla i evangelickou školou (1794). Z kancionálu vydaného Blažkem podle Berlinského bratrského zpívalo se zde ještě do nedávna. Blažek byl prvním superintendentem moravským. Nebyl však ušetřen šikanování, jehož se mu dostalo od některých katolíků, kteří s nenávistí sledovali jeho činnost. Byl pozván na Rožínku a pak do Bobrové, kde byl zatčen. V Jimramově si netroufal zatčení provést. Pak byl držen asi týden ve vězení v Jihlavě pro obvinění, že spolu s faráři z Nového Města a Německého chystá revoluci po vzoru francouzském, že sbírá v lesích ozbrojený lid. Ospravedlnil se však stejně jako jeho druhové s ním vězněni. Udavačem byl žďárský direktor Veselý, který pak byl potrestán pro klamání úřadů. Na věci bylo pravdy jen tolik, že se mladí lidé ukrývali v lesích, aby se vyhnuli vojně v napoleonských válkách. O propuštění Blažka jistě se postaral i majitel panství jimramovského Belcredi, s nímž a katolickým farářem spisovatelem Matějem Sychrou se scházeli v zednářské lóži v Jimramově a radili se o pokroku v osvětské době Josefské. Blažek zemřel r. 1827 a po 100 letech byl zřízen na hřbitově jemu pomník. Po smrti Blažkově po 2 roky zde nebylo faráře.

Každý z dalších duchovních přinášel sboru své nejlepší a každý zůstával dlouho ve sboru: literárně činný Jiří Opočenský zvolen opět superintendentem; tichý a vlídný Matěj Krčál, jenž z rozrušení z pruské války zemřel 1866, Josef Tolušek, za něhož přestavěn kostel, postavena evangelická škola 1868, která dodnes slouží vyučování, a chrámová věž 1883. I Tolušek byl superintendentem v pořadí pátým. Na něho si stěžuje spisovatel Broučků Jan

Karafiát jaké těžkosti mu způsobil. Dalšími kazateli byli Antonín Vondra, Jan Volek, František Rozbořil, Ota Prosek, Jiří Novotný a nyní Jiří Širůček.

Když v r. 1910 postavena měšťanská škola, bylo potom při ní zřízeno místo evangelického katechety. A tak se zde vystřídala řada katechetů duchovních a v poslednější době i laických. Třemi superintendenty jako jimramovský sbor se může chlubit jen vnovický (Samuel Nagy, Jan Beneš a synod. senior Kamil Nagy).

Po boku kazatelů působili velice dobří ev. učitelé: Jan Mašík, František Zeman, Adolf Švanda a v novější době ředitel měšť. školy František Ondruška. Nedělní škola je od r. 1910; rovněž sdružení mládeže kdysi velmi početné s pěveckým kroužkem.

V Jimramově se narodili: farář telecký Václav Karafiát, spisovatel Broučků Jan Karafiát, senior a správce misijní školy Gustav Švanda, ve sboru v obci Lisku Dr. František Kozák, farář čáslavský. Jimramov je rodištěm i spisovatelů Aloise a Viléma Mrštíkových.

O současnou situaci sboru jimramovského i celé čes. evang. církve lze psát a mluvit až s odstupem času.

Ota Ginz:

Obranný spolek mezináboženský.

Roku 1907 byl ustanoven v Praze bez jakýchkoliv formalit spolek pro vzájemnou pomoc příslušníků různých náboženství. Ten spolek byl malý, měl jen tři členy. Žida, evangelíka a příslušníka církve pravoslavné. Byl to spolek mladých lidí, všichni byli žáci páté třídy obecné školy v Novém městě pražském v Hopfenštokově ulici. Pisatel těchto řádků byl jedním z jeho členů a svou víru zde jmenoval na prvním místě. My jsme se tedy lišili svým náboženstvím navzájem, ale stejným způsobem i od ostatních žáků, kteří byli ve směr římských katolíci.

Měli jsme ve své třídě těžký život. Snad k tomu přispěla i trochu okolnost, že jsme my jinověrci byli všichni v této třídě noví, z jiných škol přišli. Sam jsem se přestěhoval z Prahy VII a bydlil jsem ve Školské ulici v domě, kde měl pan Běštek evangelické knihkupectví. Do školy jsem měl několik kroků kolem domku kata Mydláře, jež brzy potom

zbořili. Pamatuji se, s jakým strachem jsem vždy vcházel do třídy. Hoďny tam strávené byly pro mne stejnou útrapou jako pro evangelíka Formana a pro pravoslavného Srba jménem Miljutina Milosavljeviče, neklame-li mne paměť. Sblížili jsme se a utvořili onen malý spolek na obranu proti všemu pronásledování, kterému jsme byli dáni ve třídě na popas. Výsměch, hrubé nadávky, mnoho zlomyslností, ale někdy i citelné rány byly naším údělem. Stejný útlak a společná bolest, avšak sotva nějaké hlubší uvědomění, daly našemu přátelství vznik. Třídní učitel jistě věděl o našem těžkém postavení, ale nevšímal si nás. Našli jsme si však jiného mocného ochránce v osobě samého ředitele. Jmenoval se Peška a je dodnes známý pod svým spisovatelským jménem Šípek. Když jsem dorostl, poznal jsem jeho dobré knihy, které se znova vydávají i v nové době. Jak jsme se těšili z návštěv pana ředitele v naší třídě, při kterých po pěkném výkladu vyzýval naše spolužáky k snášenlivosti. Je zajímavé, že musil především bránit vždy našeho Srba, který se odlišoval také jazykem. Zamilovali jsme si toho šlechtného člověka a při ukončení školního roku, kdy jsme opustili i tuto školu, šli jsme se společně my tři s ním rozloučit. Poděkovali jsme mu, on každého z nás objal a políbil. Od té doby uplynulo 55 let, ale do dneška se živě pamatuji a sotva kdy zapomenu, jak jsme byli potěšeni a dojati.

My tři kamarádi jsme se rozešli, já jsem pokračoval v učení v nedalekém gymnasiu, které později dostalo název Jiráskovo. Alois Jirásek byl tam jedním z mých učitelů. V té škole mne čekalo jakožto jediného Žida ve třídě další, ještě větší utrpení, ale to je již jiná kapitola.

Svou vzpomínkou bych chtěl částečně vysvětlit, proč se Židé tak těžko sblížovali se svým okolím, a sobě si připamatovat, jak evangelík s pravoslavným Srbem si pomáhali nést svůj těžký osud.

Já jsem pro reformu prací, jsem pro ustavičné reformování (žádná reformace nemůže být navždy hotová) a jsem proti všeliké revoluci násilím naprosto a za každou cenu.

—T. G. Masaryk, Naše nynější krise.

VOLNÁ TRIBUNA

Vladimír Pospíšil:

Poznámky k článkům F. M. Bernarda, "ČSSR v létě 1960"

Vzhledem k tomu, že jsem žil v komunistickém Československu po více let, dovolil bych si k velmi zajímavým článkům F. M. Bernarda připojit několik poznámek.

Tvrdí-li jedna paní farářová, že Přemysl Pitter jim posílá své projevy, tak to ještě nemusí znamenat, že je to přesně pravda. Odesílatelem může být jiná osoba. Ale i kdyby Pitter skutečně poslal své projevy nějakému faráři v Československu, nesouhlasím s Bernardem, že by to bylo "neprozřetelné", "hodně neopatrné" a "nedostí ohleduplné." Vždyť k vůli tomu by dotčený farář se nemusel bát, že ztratí existenci. Pouze by musel odnovědět několik neopřímých otázek úředním činovníkům, jimž by tv články odevzdal. Tito by si Pitterovy projevy ovšem přečetli—a o to by nám právě mělo jít. Donutíte-li ateisty přemýšlet o náboženství, konáte misijní dílo, prohlásil Masaryk.

Vnuká se mi zde akademická otázka. Co kdyby bratr Pitter či jiný exulant přiváděl svými akcemi faráře doma do skutečného nebezpečí? Domnívám se, že bychom neměli práva vtvíkat bezohlednost vůči bratrům farářům, jednalo-li by se o konání díla Božího.

"Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoděn", napomíná Ježíš (Mt. 10,37). Neuvedomí-li si to synové světla, kterak mohou vzdorovat synům tmy? Pro tyto je samozřejmostí, že zájem Strany stojí nad zájmy lidské či rodinné. Případ Tomáše Frejky, dožadujícího se r. 1952 na soudruhu soudci trest smrti pro svého otce Ludvíka Frejku, je toho dokladem.

O Buddhovi se traduje, že opustil svoji rodinu právě v den, kdy se jeho ženě narodilo dítě. Člověk dvacátého století se kloní k tomu, aby podobné jednání označil za bezohledné. Nechápe bolest z narušení lidských vztahů, která je jako oběť položena na oltář boží.

Vrat'me se však k paní farářové, která nazvala Pitterovy projevy "nenávistné." Takový výrok podle mého soudu svědčí o tom, že ta

dáma má jistě blízko k Hromádkovi, není-li dokonce jeho rodinnou příslušnicí . . .

O Hromádkovi samotném se Bernard zmiňuje několikrát. Referuje o některých jeho kladných i záporných stránkách. Myslím, že pro ohodnocení Hromádkovy osobnosti, tak bohaté na protiklady, je důležité si ujasnit, čím tento muž vlastně jest v očích komunistických ideologů.

Přečetl jsem tři sovětské atheistické příručky v originále—Sidorova, Potjemina a Gureva—a i atheistickou brožuru Bochničkovu, vydanou r. 1955 pro instrukci lektorů "Společnosti pro šíření politických i vědeckých znalostí." Atheistické these, zde nanesené, možno shrnouti zhruba do tří skupin: (1) náboženské tmářství v minulosti a nyní, (2) úspěchy sovětské vědy, (3) oportunismus theologů, kteří po sovětském vítězství najednou začínají hlásat, jakoby komunism byl seslán od Boha.

Mezi příklady "náboženského tmářství" uveden výrok papeže Pavla II., že náboženství musí zničit vědu; vatikánský "Index", zahrnující knihy 4200 autorů, mezi nimi i Einsteina; posmrtné zatracení Galileiho; poprava G. Bruna a Vaniniho; a 345,000 obětí inkvisice, z nichž jen ve Španělsku za živa upáleno 40,000. Též se zde mluví o šíření pověry, že těla svatých nepodléhají v hrobech rozkladu, a že existuje nesmrtelná duše, kterou nutno spasit od záhrobních muk. O ruské pravoslavné církvi podotknuto, že v 19. století se stavěla proti rozšiřování poznatku, že země obíhá kol slunce, a ve 20. století proti stavbě moskevského metra s tím, že jedině Bohu přísluší vědět, co je pod zemí . . .

Poněvadž mají jen málo argumentů, aby "dokázali" "náboženské tmářství" protestantům, tím více si propagandisté komunistického ateismu cení protestantské teologie, jakou je Hromádkova. Tato v jejich očích potírá sebe samu tvrdíc, že komunism je od Boha, a že Kristovo učení pomáhá komunistickou společnost vytvořit. Podle Sidorova je theolog tohoto typu oportunistou, hodným neúcty u komunistů, ale jeho místo v řadách "Obranců míru" mu prý získává úcty u věřících . . . Zcela v této linii jest, když komunističtí vůdcové Hromádkou pohrdají, jak plyne z Bernardem citovaných posměšků Kopecského a Štola, avšak současně mu uděluji "Le-

ninovu cenu míru" a podobné pocty.

Hromádka má theologicky blízko k Barthovi. A. Schweitzer vidí v tom švýcarském theologu typického představitele "theologie krise." V případě Hromádky pozorujeme, na jaké scestí tento druh theologie může vést. Hromádka je theista, sloužící nyní propagaci ateismu.

Velmi se mi líbí, jak Bernard ohodnotil krisi československé intelligence, která bezděčně hledá důvody, jež by zeslabily muživě vědomí nedůstojnosti, a tím nelezla únik z trapné skutečnosti života v násilnickém a proľhaném režimu. Proto si tato intelligence namlouvá, že na Západě vidí určitá minus a na Východě určitá plus. Znáám faráře, který nazval tento druh úniku zradou intelligence. Sám unikl z traoné skutečnosti důstojně. Se-stoupil s kazatelny do katakomb. Jednoho dne z nich naše pravá intelligence vyjde ven.

Milan Balaban:

CHUDOBKOU CHTĚL BYCH BÝT

*Chudobkou chtěl bych být,
že nemá vůbec nic
chce ti však otevřít
něhu svých zřítelnic*

*Chudobkou chtěl bych být
s červeným krajkovím
že umí vytušit
ten stesk jež nepovím*

*Chudobkou chtěl bych být
mlékem ji voní tvář
že spěchá naděj vřít
pošeptat počekaj až*

*Chudobkou chtěl bych být
že k zemi stulena
vírou chce okrášlit
vše co je bez jména*

*Chudobku chtěl bych zřít
nad hrobem tužeb svých
v pokoře ustoupit
do dlaní Bože tvých.*

Policie zabavila letáky. V bavorském universitním městě Erlangenu zabavila policie letáky s provoláním: "Ochrana zvířat je lepší než ochrana protiletacká, neboť ochrana zví-

fat je pro všechna zvířata, kdežto ochrana protiletecká jen — pro kočku." O konfiskaci psaly všechny noviny a tím se dostalo obsahu letáku nepředstavitelné publicity. Stojí za uvážení.

P.P.

Z NAŠEHO SIONA A ODJINUD

Dne 5. února t. r. zemřel v nemocnici v Lounech po dlouhé a těžké nemoci senior ústeckého seniorátu br. dr. Bohumil Honců. Dr. B. Honců vyrůstal původně v Jednoš bratrské, jejímž farářem byl až do r. 1935, kdy s velkou částí svého sboru přestoupil k československé církvi evangelické. — Br. B. Honců se narodil 2. března 1899 v Mladé Boleslavi. Střední školu vychodil v Kolíně pod vlivem Duškovým. Theologii studoval v Ochranově a Basileji.

Hostem a hlavním řečníkem na zimním farářském kursu v Praze byl prof. Martin Fischer z Berlína. Ve svém kázání u Martina ve zdi z Ex. 16. dovedl, že hlavním nedostatkem církve je strach z budoucnosti. Když se jí podobně jako Izraeli na poušti dostane od Boha pomoci v podobě manny, chtěla by si ji tolik nasbírat, aby mohla dále obstát i bez Boha. Kdykoli církve tomuto pokušení podlehlá a sebejistě si sedla na svůj majetek hmotný a duchovní, všechno, co měla, ztuchlo a mrtvělo. Do dnešní situace církve řekl: "Necht' se kazatelé střeží zůstat při staré manně, nasbírané apoštolskými a reformačními otci. Sboru musí předkládat čerstvou mannu, dnes nasbíranou. Kdo nestojí před Bohem s prázdnými rukama a neprosí každý den o chléb s nebe, neuživí ani sám sebe."

Před nedávnem zemřel v Praze známý legionářský spisovatel Josef Kopta. Bylo mu 68 let. Kopta zanechal po sobě rozsáhlé literární dílo, románů, povídky, dramata, básně a knihy novinářských fejetonů.

Odstalinšt'ování pokračuje nejpomaleji v ČSSR. Stalinův pomník stále ještě hyzdí Letnou! Přejmenování ulic, továren a rekreačních středisek značně pokulhává. Českoslovenští komunisté patrně nevěří v trvalost Chruščevovy popularity.

7. dubna zemřel v Praze spisovatel Jaroslav Durych. Loni v prosinci mu bylo 75 let. "Durychovo dílo, zrající v mezidobí dvou velkých válek obsáhlo snad všechny literární žánry. Mnohé z jeho díla patří minulosti", píše Lidová demokracie ve svém kritickém nekrologu, "v mnohém se Durych mýlil." — Autor noticky pak dodává "... Durychova lyrika vyrůstala z erbenovské baladiky a ve svých nejlepších číslech se dopjala lidové prostoty a krásy. Stejně tak i prozaické práce jsou nám nejbližší tam, kde promlouvá básník. Takovými knihami jsou jeho apoteózy chudoby a lásky v Sedmikrásce nebo ve Třech dukátech."

Tón tohoto nekrologu o význačném katolickém spisovateli, autoru Bloudění a mnoha jiných velkých románových prací, je příznačný pro stanovisko čs. režimu k Jaroslavu Durychovi. Zesnulý byl po únorovém puči prakticky umlčen a jen málo z jeho díla bylo publikováno. Ovšem "skromné místo", které čs. režim přisuzuje tomuto význačnému "baroknímu" zjevu moderní české literatury, není jeho skutečným místem v našich literárních dějinách. — FEC.

Vídeňský tisk referuje o dvou mladých Čechoslovácích, pravděpodobně Slovácích, kterým se v noci 10. dubna podařilo utéci z Československa. Je to 25 letý dělník Alexandr Matyas a jeho 23-letý přítel W. Zlamák. Oba uprchlíci uvedli podle "Die Presse" z 12. dubna, že byli již delší dobu nespokojeni s politickými poměry a výdělečnými možnostmi v Československu a dlouho hledali marně příležitost k útěku.

Nedávno objevili náhodou, že čs. celní čelny hlídají při projíždce Bratislavou jen lodě západních států. Lodě východoevropských zemí nejsou v čs. části Dunaje hlídány.

V noci na 10. dubna čekali proto oba mladí muži na bratislavském dunajském mostě na jugoslávský transport vlečných člunů. — Tam se skryli a teprve po překročení rakouských hranic vyhledali kapitána, který je v přístavě Lobau odevzdal rakouským úřadům. —FEC.

Podle soukromých informací byla bezpeč-

nostní opatření v Československu ve srovnání s předchozími lety zmírněna. Censura dopisů je prý mírnější a úřady se chovají shovívavěji i k některým projevům nespokojenosti na pracovištích.

Lidé jsou nadále velmi opatrní, ale nevynechají jedinou příležitost k projevům pravého smýšlení tam, kde mají pocit, že jim nehrozí bezprostřední nebezpečí. Jedním z takových případů byl nedávný hokejový zápas mezi ČSSR a SSSR, který skončil vítězstvím čs. mužstva. Při utkání došlo k takovým projevům sympatií k domácímu hráčům až to bylo pořadatelům nepříjemné. Na druhé straně ukazovali diváci svůj odpor k sovětským hokejistům podle informátora způsobem přímo "velezrádným."

Bezpečnostní opatření na hranicích jsou i nadále velmi přísná. Opevnění se neustále zdokonaluje. Minová pole, dráty s elektrickým napětím, hlídky se psy a jiná podobná opatření prý dosud existují. Na hranicích jsou dvě zakázána pásma; první začíná asi 20 km. od hranic, druhé asi 2 až 5 km. Do prvního pásma je přístup povolen na propustku. Druhé pásmo je civilnímu obyvatelstvu úplně zakázáno.

Pasové prohlídky a prohlídky zavazadel byly v poslední době zmírněny. Do 1. března měly být vyměněny čs. pasy za nové. Zajímavé je, že prý i československo-sovětské hranice jsou velmi přísně střeženy. Méně hlídána je hranice s východním Německem.

—FEC.

Pražský Věstník židovských náboženských obcí v Československu referuje 1. března o členské schůzi příslušníků židovské víry, konané v Děčíně 30. prosince 1961. Hodnotila se práce vykonaná během uplynulého občanského roku a projednávaly se různé záležitosti sboru. Dobrovolné brigády na zvelebení a čištění synagogy měly značný úspěch a proto se v roce 1962 bude v této akci pokračovat." Tato a jiné podobné zprávy ukazují, že situace židů v Československu se nijak neliší od obtížných životních poměrů židů v Sovětském svazu, na které nepřímě poukázal básník Jevgenij Jevtušenko svou básní Babí Jar.—FEC.

la jako pátý svazek Edice Pravdy, otisk studie br. J. K. Zemana, "Kolébka náboženské svobody na Moravě". Tato studie původně vyšla v našem časopise, (LXIII-XXII č. 8-10, 1961).

Tato studie, jakož i jiná česká a slovenská literatura je k dostání na adrese v U.S.A.: 5206 W. Strong Street, Chicago 30, Illinois. V Kanadě: 1624 Queen St., W., Toronto, Ont.

OPRAVA

Nemilým nedopatřením se dostal had do 1. řádky 3. sloky na str. 51. dubnového čísla. Prosíme čtenáře, aby si hada laskavě přeskrtli.
—Redakce.

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty došlé do 1. května 1962.

Pavel Struhar, Portland 12, Ore., předp.	\$5.00
Mr. a Mrs. Rudolf a Anna Caha, Sr., Wahoo, Nebr., předplatné \$10.00 a k uctění památky Rev. Viléma V.	
Kováře	\$15.00
Dr. Miloš Bašek, New York 32, N. Y.	25.00
Mr. and Mrs. Václav a Božena Tupý, Ennis, Texas, předpl.	2.00
Mrs. A. Tichý, Ely, Ia., předpl. a dar	5.00
Mrs. A. Zemlička, Cedar Rapids, Ia., předplatné	2.00
Richard F. Lockwood, Leonardo, New Jersey, předpl.	2.00
Mrs. Beatrice Vávra, Cedar Rapids, Iowa, předpl.	2.00
Mrs. V. Jeřábek, Berwyn, Ill.	10.00
Josef Petr, White River, S. Dakota, předplatné	2.00
Mrs. F. A. Pertl, Girard, Pa., předpl.	2.00
Rudolf Petr, East Chicago, Ind.	15.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní Jednota čl. Protestantů, Mr. John Opie, pokl., 4800 South Hoyne Avenue, Chicago 9, Ill.